

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

519

פרשת יתרו תשפ"ד

ושלח את הפקס ליעדו. "זהו", חייך היהודי חיוך טוב, "עשינו השתדלות נכונה והשם הטוב ישלח עזרך מקודש".

ר' יצחק האמין שמשהו בחייו עומד להשתנות סוף סוף. כעבור שבוע התקשרו אליו מבית הרב קנייבסקי צ"ל, "הרב אמר שתלמד מסכת קידושין עם חברותא והכל יהיה בסדר. ברכה והצלחה".

התשובה הברורה הזאת היתה כמו פנס מאיר בתוך החושך. העובדה שהוא ידע בדיוק מה עליו לעשות השרתה עליו שלוה. עכשיו הוא רק צריך למצוא חברותא... יצחק נכנס לכולל הסמוך למקום עבודתו, ואז התברר שהמשימה הזו אינה קלה כמו שהוא חשב. הוא ניגש לאברך ראשון שראה ושאלו: "רוצה ללמוד איתי מסכת קידושין?" הלה ענה לו: "איני יכול, יש לי תוכנית לימודים אחרת". השני התנצל: "אם היה מדובר בשני דפים, בשמחה הייתי לומד אתך, אבל אני לא יכול להתחייב למסכת של שמונים ואחד דפים".

יצחק פנה לכל אחד מארבעים אברכי הכולל, ואיש מהם לא נענה לבקשתו. הם מכירים אותו לא מהיום, מפעם לפעם הוא נוהג לקפוץ לכולל וללמוד קצת, אך אף אחד מהם אינו מסוגל להתחייב ללימוד של מסכת שלמה בנוסף לסדר יומם העמוס.

ר' יצחק, שכבר חש ששערי הישועה נפתחו כדי סדק צר, לא מיהר לעזוב את הכולל. הוא התיישב בצד, פתח ספר תהלים והתפלל מעומק ליבו. במילים משלו הוא פנה בדמעות לאבא בשמים: "ריבונו של עולם, אני רוצה ללמוד קידושין עם חברותא! אנא ה', זכני נא בזאת!!!". תפילתו האישית נלחשה בלהט.

אחד מאברכי הכולל, ר' ישראל חיים, שמע את המילים הרתוחות שיצאו מלב כאוב ומיוסר. הוא שמע את הרצון העז ולא יכול היה להישאר אדיש. "תגיד לי", שאל את ר' יצחק, "מה בדיוק אמר הרב?".

- "ביקשתי ברכה, והרב אמר שאלמד מסכת קידושין עם חברותא והכל יהיה בסדר".

"הריני מוכן ומזומן להיות צינור הברכה של הרב", נענה ר' ישראל חיים בשמחה.

והוֹדִיעַתָּ לָהֶם אֶת הַדָּרָךְ יִלְכוּ בָהּ (יז, כ)

את הדרך - זו גמילות חסדים, ילכו - זה ביקור חולים, בה - זו קבורה... (ב"ק צט.)

מצוות גמילות חסדים וענפיה מהווים חלק מדרך החיים של העם היהודי לאורך הדורות. כמו כן, מצוות אלו הם בכלל המצוות ש'אדם אוכל פירותיהן בעוה"ז' מלבד מה ש'הקרון קיימת לו לעוה"ב', שכיון שאדם זה פתח ידו וגמל חסד לאחרים, 'מידה כנגד מידה' גם הוא יקבל שפע של חסד - כבר פה בעוה"ז - מידו הפתוחה של הקב"ה.

* * *

ר' יצחק מגדל את שני ילדיו לבדו כבר שש שנים, יום אחר יום, כאלפיים ימים ולילות! יום יום הוא שופך תחינות מקירות ליבו: "ריבונו של עולם!, קשה לי!!! עד מתי? אנא השם הושיעה נא!". הילדים כבר בני תשע ואחת עשרה. העול הולך ונעשה כבד יותר ויותר, והבדידות מעיקה וצורבת. עבר כבר כל כך הרבה זמן מאז שנפתח פרק ב' במסע השידוכים שלו, והוא עדיין לא נושע.

בחודש כסליו תשע"ט נזכר מתוך צערו בשם של יהודי טוב העוסק בשידוכים פרק ב' ועובד באחד המוסדות הסמוכים לביתו. הוא ניגש אליו, מסר לו את כל הפרטים שלו וחיכה שהשדכן יתחיל להציע שמות, אמנם לא היה נראה שהיהודי היקר הזה מתחיל מיד לפעול בנושא, אלא הוא שואל את ר' יצחק: "ברכה מהרב קנייבסקי כבר קיבלת?".

"הלוואי", ענה ר' יצחק, "הלוואי שיכולתי. כל כך קשה להיכנס אליו, וזה כל כך מסובך לקום ולנסוע עם הילדים בבית, והפרנסה שעלי להביא הביתה".

"זאת לא בעיה", ענה היהודי, "לפני כמה שנים אבי חלה והיה בסכנת חיים. שלחנו פקס לבית הרב, וקיבלנו בטלפון הוראות מדויקות מה לעשות. ברוך השם פעלנו כדברי הרב, ואבי הבריא והוא חי מאז כבר כמה שנים לאורך ימים טובים. עשה גם אתה כך, הנה הפקס והמספר".

ר' יצחק התיישב ליד השולחן בכובד ראש, גולל את מסכת ייסוריו על הדף, ביקש ברכה, חתם את שמו יצחק בן מרים והוסיף מספר טלפון. השדכן לחץ על הספרות המתאימות

ר' ישראל חיים מספר: "בהשגחה יום קודם לכן למדתי את הגמרא (שבת קלג:) 'מה הוא חנון ורחום, אף אתה היה חנון ורחום'. מצוה לדבוק במידותיו של הקב"ה וללכת בדרכיו. למחרת, כאשר בירכתי ברכת התורה ואמרתי - "המלמד תורה לעמו ישראל", חשבתי: 'העובדה שאני לומד תורה אינה באה מכוחי ומכשרוני, אלא מפני שהקב"ה מלמד אותי!'. עתה, כאשר בא ר' יצחק בבקשה כל כך טהורה, ללמוד עימו בחברותא מסכת קידושין שאינה מסכת קלה ללימוד, במיוחד למי שאינו רגיל בלימודים מורכבים, חיברתי את הלימוד מאתמול ואת ההארה מהיום ואמרתי לעצמי - 'הנה, יש לי כעת הזדמנות לקיים מצוות 'הלכת בדרכיו' בהידור רב".

ר' יצחק שמח בחברותא החדש, ור' ישראל חיים אמר לו: "אני נמצא כאן כל היום, אבל האחריות על הלימוד היא שלך. כשאתה מגיע לכאן אנחנו לומדים".

וכן היה. ר' ישראל חיים, שעסק בלימוד 'חושן משפט', וכל העת התכוון למבחנים שיכשירו אותו להיות דיין בישראל, נתפנה מהלימודים החשובים, סגר את השולחן ערוך והקדיש מזמנו היקר למען ר' יצחק.

ביום כ"ו בכסלו, יום שני של חנוכה, עת עולות הלהבות של נר מצוה ותורה אור, התנוצץ בעולם אור חדש. אורה של מסכת קידושין, חברותא שכל כולה חסד ונתינה, חברותא שכל כולה מסירות נפש והתמדה. ר' יצחק הגיע ללמוד עם ר' ישראל חיים מדי יום ביומו, כפי שהתאפשר לו. פעם רבע שעה, חצי שעה, ולפעמים גם שעתים. הם הלכו והתקדמו דף אחר דף. ביום שבו הגיעו לדף מ' - כמעט חצי המסכת, ולמדו את דברי הגמרא 'גדול תלמוד שמביא לידי מעשה', הגיעה הישועה במזל טוב, ור' יצחק התארס. תוך הלימוד בפרק ב' האיש מקדש קיים זאת ר' יצחק הלכה למעשה. בכ"ד לחודש אדר א' תשע"ט הקים יצחק את ביתו בשעה טובה ומוצלחת.

ביום שמחת ליבו לפני החופה בירך החתן מעומק הלב את החברותא היקר ישראל חיים בן שרה: "כשם שזכית לקיים מצות גמילות חסדים עמי הרבה שעות בגוף ובנפש, ובזכותך מקבלים הבנים שלי אמא חדשה, כן תזכה גם אתה להתברך בבנים צדיקים!".

לא היתה זו ברכה מובנת מאליה. לר' ישראל חיים היה בן יחיד בן עשר, ובעקבות מעברים שעברו על ביתו פסקו הרופאים את הגזירה הכואבת... שנים חלפו ועדיין מצפים לנס, והנה כזאת ברכה בעת רצון!, אמן ואמן.

וכעת, שימו לב!... בכ"ו בכסלו תש"פ, שנה בדיוק לאחר שהתחילו בלימוד בחברותא, הגיע ר' יצחק לכולל, וגילה שהכסא של החברותא שלו ריק - בפעם הראשונה מזה שנה. לאחר כמה דקות התקשר אליו ר' ישראל חיים בהתרגשות: "אתה הראשון שאני מתקשר אליך לבשר את

הבשורה הטובה, הברכה שלך נתקיימה! נולד לנו בן זכר במזל טוב!".

ברוך ה' הילד בן האחת עשרה כבר לא בן יחיד, למרות גזירת הרופאים! בזכות לימוד של גמילות חסדים, עם ברכת חתן מעומקא דליבא!

יצחק, אחוז התרגשות, דפק על הבימה והשתיק את כל חברי הכולל: "רבותי האם זוכרים אתם מה היה לפני שנה? באותו יום עברתי בין כל האברכים בכולל, ושאלתי אם מי מכם מסכים ללמוד איתי מסכת קידושין. אף אחד לא התנדב לזה. לכולם היו סיבות מוצדקות, רק אחד הסכים - ר' ישראל חיים היקר, שעשה זאת לשם גמילות חסדים. ובכן במשך כל השנה חשבתי שר' ישראל חיים עושה חסד עימי, והנה לכבוד נר שני של חנוכה נולד לו היום בן שני. בואו חשבון מי עשה חסד למי?".

כאשר הגיע ר' ישראל חיים, אבי הבן, למחרת אל הכולל והביא עימו כיבוד, עלו השירה והזמרה עד לשמים. "יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם!"

* * *

מספר הרה"ח ר' אהרן שפר שליט"א מבני ברק: לפני כשלושים שנה חליתי במחלת מעיים שהצריכה ניתוח מורכב בבית החולים מונסהיינר באמריקה. נסעתי אז עם אבי זצ"ל, כיון שבני נולד לי אז, ואשתי לא יכלה לנסוע. אחי היקר, ר' צבי שליט"א שמתגורר באזור, אירח אותנו. אבי ואני לא ידענו אנגלית, ור' צבי ואשתו הלכו איתנו לרופאים והם הסבירו לנו את כל התהליך. קשה לתאר את ההתמסרות המופלאה שלהם.

ברוך השם, הניתוח עבר בהצלחה, אבל הייתי עדיין חלש מאד. לא יכולתי לחזור מיד לארץ, ונשארתי בבית אחי.

בליל שבת חנוכה רציתי מאד ללכת לבית כנסת. חשבתי שכבר עבר מספיק זמן, והשתוקקתי להתפלל בציבור. התכוונתי בהתרגשות ליציאה מהבית, אבל ברגע שיצאנו מהבניין הרגשתי מאד לא טוב, והוכרחתי לעלות חזרה הביתה כדי לנוח. נשכבתי לנוח, ולפתע שמעתי קולות משונים עולים מהסלון, כמו פיצוצים של מים או של אש. קמתי ונחרדתי לראות, שחמוכיה של אחד הילדים, שהיתה עשויה עץ, עולה באש. הייתי האדם היחיד בבית שיכול היה לשים לב לדבר כזה, כי בני הבית הלכו לנוח אחרי הדלקת נרות. בקול לא לי צעקתי: "שריפה!", והערתי את כולם.

ברוך השם, הצעקה הגיעה בזמן והשריפה כובתה. הבית היה בנוי מעץ והוא ניצל משריפה שעלולה היתה לכלותו כליל.

אחר כך התברר, שהחולשה שתקפה אותי בליל שבת הגיעה בשל צהבת שהתפתחה אצלי לאחר שקיבלתי מנת דם לא תקינה. הטעות התבררה למפרע כהצלה.

מאז בכל שנה בחנוכה אחי מתקשר אלי להודות לי על שהייתי השליח להציל את ביתו משריפה. אז גם אני מודה להשם על רפואתי, ועד היום יש לנו ויכוח, מי עשה חסד עם מי...
[מתוך 'השגחה פרטית']

כָּל הַדָּבָר הַגָּדוֹל יָבִיאוּ אִלֶּיךָ (יז, כב)

למנהיגי הדור ניתנה היכולת והסייעתא דשמיא לראות את הנולד ולהכריע אפילו בשאלות מהותיות בחיי היהודי.

* * *

סיפר הגרב"צ קוק שליט"א: שמעתי מהמשגיח הגר"ש וולבה זצ"ל, כי באחת השנים סבל מקשיים בישיבה, ברוחניות ובגשמיות. חובות כבדים מהניהול הכלכלי השתרגו על צווארו וגם הבחורים לא כל כך הקשיבו לו, עד שהיה ברצונו להתפטר מניהול הישיבה. אך קודם להחלטה גורלית כזו נכנס להיוועץ בשני גדולי הדור: מרן ה'חזון איש' והגרי"ז מבריסק זצוק"ל.

נענה הגרי"ז ואמר לו: "ואם קשה, אז מה", וכי 'קושי' זו סיבה לעזוב את הדבר.

החזון"א ענה מעין אותה תשובה, אך בלשון אחרת: "כשקשה קופצים לים, עד שהמים מגיעים לאף ואז הים נבקע לשניים. ממשיכים עם הקושי עוד ועוד, עד שמרגישים שאין ברירה וזועקים כנחשון בן עמינדב 'הושיעה ה', כי באו מים עד נפש' (סוטה לז). ואז יבקע הים ותראה את הרווחה".

[מתוך 'שואלין ודורשין']

וּבְעֶבֶר תִּתְּלֶיהָ יִרְאֶתוּ עַל פְּנֵיכֶם לְבַכְתֵּי

תְּזַטְטְאוּ (כ, יז)

עם ישראל היו במצב של חרדה בזמן מתן תורה כמבואר לעיל - 'ויחרד כל העם אשר במחנה' (יט, טז), והמטרה בזה היתה, כמו שאומר להם משה רבינו כאן - כדי שיקבלו יראת שמים שתסייע להם להתגבר על היצר ולהצליח לקיים את כל מצוות התורה.

* * *

הרב אברהם יצחק רוטשטיין זצ"ל, אביה של שרה פייגא רוטשטיין, לימים הרבנית פלמן, היה נוסע לפרקים מירושלים לתל אביב ושוהה שם מספר ימים לצורך עסקיו. הירידה לתל אביב הייתה תמיד לצורך עלייה, והפעם הזאת יותר מתמיד... במה דברים אמורים? צורתו ההדורה ויראת השמים שניכרה על פניו הביאה לידי כך שיהודי תל-אביב ותיק, בעל חנות דגים חילוני, ניגש אליו ואמר לו: "ר' יהודי ירושלמי, הבה תראה כי בדגי קרפיון המשווקים בארץ רוחשים תולעים. דגים חיים עם תולעים חיים...". ר"ל.

מוכר הדגים התיישב לצדו של הרב רוטשטיין והראה לו את בעלי החיים [כעין תולעים] הרוחשים בין הקשקשים למעלה, שניתן היה להבחין בהם כנקודות קטנות זעירות עם שתי עיניים שחורות - שהן הקלו על הזיהוי של הטפילים.

בימים ההם איש לא ידע על המציאות העגומה הזו. רבי אברהם יצחק נדהם. הוא הזדעזע. 'הייתכן שאני נכשל?', הייתכן?! הוא ביקש ממוכר הדגים שילמד אותו את מלאכת הזיהוי, והוסיף לבקש שילמד אותו כיצד לשלוף אותן החוצה. זו הייתה מלאכה לא קלה לגבר בגוברין כמו הרב רוטשטיין, שלא היה לו יד ורגל במטבח ומימיו לא טיפל בדגים חיים. אבל בכל זאת, אזר הרב רוטשטיין כוח וריכוז, למד את העניין, וכאשר היה בטוח שנעשה בקי במלאכה, שבה אליו רוחו.

כאשר עלה לביתו ולעירו ופגש במכר הראשון שהזדמן לפניו, סיפר לו על כך בכאב. כך עשה גם לפני המכר השני והשלישי בבית הכנסת בו התפלל - סיפר להם על הבעיה בדגי קרפיון. מובן שגם לימד את אשתו ובנותיו כיצד מזהים את התולעים וכיצד שולפים אותן החוצה.

מלאכת הזיהוי וההוצאה הייתה מורכבת, והייתה צריכה להיעשות בריכוז ובאחריות. ולא רק זאת, אלא שהיה צורך לעשות זאת עוד לפני שהדג מת, כי כל עוד דג הקרפיון חי יכולים להוציא את התולעים מהעור, אבל ברגע שמת כבר לא יכולים לשלוף אותן. תפסתם פעם בידיכם דג חי, רטוב, וניסיתם לשלוף ולהוציא בעדינות מתחת העור תולעים זעירות...?.

כיון שכאמור פרסם רבי אברהם יצחק את 'בשורת התולעים' לכל ירא שמים, למחרת בואו דפק בדלת שכנו הצדיק, רבי הירש פאלי זצ"ל - משגיח הישיבה הגדולה חברון, וסיפר לו על הגילוי. רבי הירש פאלי נבהל. בישיבת חברון שבאחריותו הרי אוכלים רק דגי קרפיון. מה עושים?.

רבי הירש לא רצה לקחת על כתפיו את האחריות להורות להפסיק להאכיל את הבחורים דגי קרפיון לפני שהנושא יעלה על שולחנם של גדולי הדור, אבל היה חרד לידיעה העגומה. הוא גם לא רצה לתת פומביות לדבר. הוא התייעץ עם ר' אברהם יצחק עצמו: מה עושים כעת הלכה למעשה?.

הוחלט ביניהם כי יבקשו מהבת של ר' אברהם יצחק, שרה פייגא, שקלטה את ה'מקצוע' על בוריו, שהיא תנקה את הדגים שעתידים לעלות על שולחן בני הישיבה, ובכך בינתיים יינצלו הבחורים והר"מים של הישיבה מסכנת מאכלות אסורות, עד שהדבר יובא להכרעה מוחלטת לפני גדולי הדור.

על פי הסיכום, ביום רביעי הקרב ובא דפקו בדלת משפחת רוטשטיין הרוממה ברחוב 'עזר ליולדות' שני ערבים גברתנים, ובידיהם שלוש קערות ענק ובהן דגי קרפיון חיים. נתאר לעצמנו את המראה ואת הרגע הראשון... הלם, פשוט

הלם! קערות ענק מלאות בדגים חיים קופצים ומפרפרים... לא ידוע מי היה אז בשקט עמוק יותר: הדגים, או בני הבית... הישמעאלים גם הם הביטו על בני הבית ההמומים, הניחו את הקערות בפתח המטבח המשפחתי והפטירו ברכה ב'ערבית' עסיסית, אולי גם קללה ערבית, ועזבו את המקום.

שרה פייגא ניגשה למלאכת הקודש.

טיפלה בדג הראשון, בדג השני והשלישי. איזו זכות! למנוע מבחורי הישיבה מלאכול דגים שיש בהם תולעים, מלאכת קודש! "הנני מוכנה ומזומנת" - "לשם ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה". היא המשיכה לדג הרביעי והחמישי - "מאות בחורים יימנעו מאכילת איסור בזכותי".

היא ירבה משעות הבוקר המוקדמות, ו... עד הלילה, בבדיקת דג אחרי דג. כך בשבוע הראשון. כך בשבוע השני. וכך היה גם בשבוע השלישי: היא הייתה יושבת ליד הקערות ובהן דגי קרפיון דחוסים, חיים ובוועטים... ומנסים לדקור בסנפיריהם...

מהשעה עשר בבוקר ועד סמוך לרדת החשיכה. מלאכה קשה מאוד, בהתנדבות. והיו הדגים מביטים בנערה, וממתנים לניקיון יסודי מידיה של בת ישראל כשרה.

והיו הפועלים הערבים באים בשעות הערב ומביטים גם הם בהשתוממות כלא מאמינים - 'ודאי היא מקבלת תשלום הגון', חשבו הערלים לעצמם.

מה להם וליראת שמים שמתקלסת ומסתלסלת בתוך בתי ישראל הקדושים ובבנותיהם!?!... כל תולעת זעירה שהוציאה שרה פייגא במו ידיה הולידה בקרבה נקודה נוספת של יראת שמים, והעמיקה בקרבה מבט עז על החיים האמיתיים - שעיקרם תורה, תקוותם דקדוק במצוות, ותוחלתם יראת שמים - 'כי זה כל האדם'.

במהלך הבדיקות גילתה לפתע במקום נוסף בראש הדג סוג נוסף של תולעים שמוכר הדגים מתל אביב לא זיהה. כאשר ניסתה להוציאן הן ברחו פנימה. היא הראתה אותן מיד לאביה, רבי אברהם יצחק. הוא יצא מהבית, דפק בדלת הסמוכה והתייעץ עם המשגיח רבי הירש פאלי, והוחלט לחתוך את ראשי הדגים לחלוטין ולהשליכם לאשפה. התולעים הללו היו רק בראש הדג.

ואז, קודם-כל הוציאה את התולעים מהעור בין הקשקשים, ואח"כ כאשר הדגים הגיעו למטבח הישיבה, חתכו הטבחים את ראשם והשליכו לאשפה.

שבוע אחרי שבוע, חודש אחרי חודש, שנים-עשר חודשים - ארבעים ושמונה שבועות!...

פעם אחת, בעת שהכניסה ידיה וראשה לתוך אחת הקערות הענקיות ליטפה אמא את ראשה ואמרה לה: "שרה פייגא,

בוודאי שתזכי לחתן בן ישיבה ששוחה בתורה כמו דג במים... באיזו ישיבה החתן ילמד אינני יודע, אבל בוודאי יהיה בחור מאותם בחורי ישראל שלא הכניסו לפיהם אוכל שיש בו חשש של חטא. החתן שלך יהיה מי ששומר את פיו מלהכניס, ואף מלהוציא - לא יוציא חטאים מפיו! פה טהור שאומנות השתיקה היא מנת חלקו - 'מה אומנותו של האדם בעולם הזה ישים עצמו כאילם', כשתיקת אותם דגים שאת עוסקת בהם ביגיעה וזיעה".

אמה הכריזה עוד: "החתן שלך יהיה מאלו שלא פורשים מהתורה, כאותם דגים שאינם יכולים לחיות מחוץ למים".

שרה פייגא בת השלוש-עשרה ענתה "אמן".

האם נהנתה מעצם הרעיון שנפל במוחה לברך את בתה בכל ליבה ברעיון מבריק, והגישה לה כוס שתייה.

העובדים, ובפרט העובדים הערביים של מטבח הישיבה, התחמקו מלעסוק בעצמם במלאכת הזיהוי הקשה. אבל העניין לא יכול היה יותר להמשיך כך, כלו הכוחות, והנהלת ישיבת חברון נאלצה להכריח את העובדים בישיבה שיבואו ללמוד את מלאכת הקודש ב'הדרכה מלאה' בבית משפחת רוטשטיין.

הם הגיעו. שלושה עובדי המטבח נעמדו לצידה, עישנו סיגריות בקוצר רוח, יצאו ונכנסו, אימצו עיניהם המגושמות להבין כיצד מטפלים בטפילים. שוב הגיעו בשבוע שאחריו, ישבו כשעה, עד שלמדו והתמחו בתחום החדש, ומשפחת רוטשטיין נפרדה מהדגים...

הרב רוטשטיין לא שקט על שמריו. מיום ליום קיבלו הדברים פרסום נוסף. דבר התולעים הגיע ועלה על שולחנו של מרן ה'חזון איש' צוק"ל. בעקבות כך הורה בבני ברק שלא לאכול דג קרפיון. הנושא התגלגל והתפרסם עוד. היו יחידים שהפסיקו לגמרי לאכול דגי קרפיון ורבים אחרים ניקו את הדג, והדברים ידועים ליודעי ההיסטוריה של התקופה ההיא.

כאשר קיבל הדבר פרסום נוסף, נאלצו מגדלי דגי הקרפיון להכניס לבריכות הדגים רעלים כדי למגר את התולעים, ותהי הרווחה.

הדגים הם סיפור לדוגמה בלבד ליראת חטא ודקדוק הלכה שנבעו כמעין בבית המשפחה. גם 'נוסח הפרשת תרומות ומעשרות' הידוע שנכתב על פי ה'חזון איש' ונעשה מפורסם עד היום, הוא תוצאה ישירה של כניסת הצדקנית, גברת רוטשטיין מירושלים, לחדרו של ה'חזון איש' בבני ברק לצורך שאלה לגבי קיום הפרשת תרומות ומעשרות.

כמו כן, פרסום הנוסח בכל קצוות ארץ ישראל בשפת האידיש ובעברית [כפי שכתב ה'חזון איש' בשתי השפות], הוא פרי מימונו ופרסומו של הרב רוטשטיין ושל חתנו הגאון ר' בן-ציון פלמן צ"ל. [מתוך הספר 'ללא שם']